

Statskonsulenternes Indberetninger for Aaret 1938.

IV.

Beretning fra Statskonsulent Johs. Jensen.

I Aaret 1938 har jeg været paa Rejse 280 Dage, og Hjemmearbejdet har ikke været mindre end i de foregaaende Aar. Det store Antal Mejerier, hvert Konsulentdistrikt omfatter, medfører ganske naturligt, at Arbejdet bliver meget alsidigt og stærkt forceret. Sammenlignet med Konsulentarbejdet i Udlandet har man vist Lov til at fremføre, at de danske Mejerikonsulenter i høj Grad savner Tid til at udføre det Arbejde, som Mejeribrugtet kræver af dem. Ofte maa der siges Nej til Opfordringer om Mejeribesøg, Smørbedømmelser, Møder o. lign., og jeg for mit Vedkommende hilser med Glæde de Røster, der er fremme om at forøge Konsulenternes Antal, saa de bliver i Stand til at opfylde de Krav, Mejeribrugtet stiller til dem.

Mit Arbejde har som sædvanligt delt sig mellem Ugebedømmelser hos de forskellige Smørekseptører, Udstillinger, Mejeribesøg af forskellig Art, Møder og andet Arbejde.

De ugentlige Bedømmelser af Smør paa Eksportørernes Lagre er efterhaanden bleven det sikreste og vigtigste Udgangspunkt for vort Smørs Kvalitetsforbedring; og jo mere vi forstaar at tage disse Bedømmelser ind i vort Arbejde, desto lettere vil vi kunne sikre en god og stabil Smørkvalitet og opnaa Fremskridt i den daglige Produktion. Derfor ofrer jeg ogsaa disse Ugebedømmelser saa meget af min Tid som muligt. De har helt eller delvis optaget 96 af Aarets Rejsedage, fordelt med 35 Dage hos 8 Eksportfirmaer i Esbjerg, 19 Dage i Haderslev, 16 i Vojens, 9 i Sønderborg, 9 i Tønder og 8 i Aabenraa.

Gennem disse Lagerbedømmelser staar vi Konsulenter i nøje Føling med de deltagende Mejeriers Smørkvalitet, og jeg for mit Vedkommende kender praktisk talt Smørret fra samtlige godt 400 Mejerier i mit Distrikt fra Uge til Uge. Af lige saa stor Betydning er det, at vi ved at færdes paa Eksportørernes Lagre faar Kendskab til, hvilke Krav vore Kunder stiller til Smørrets forskellige Egenskaber som f. Eks. Saltindholdet, Farvningen o. s. v., og vi faar regelmæssigt en Oversigt over eventuelle fremkomne Klager eller Oplysninger fra vore Aftagere om mange forskellige Forhold Smørret vedrørende.

Desværre har jeg langt fra kunnet deltage i alle Ugebedømmelser, men kunde vi med en større Konsulentstab komme saa vidt, at der

altid var en Konsulent tilstede ved hver eneste Ugebedømmelse, vilde meget være naaet. Man opnaaede derved den dobbelte Fordel 1) at have Føling med Smørkvaliteten fra samtlige Mejerier og 2) have Føling med Smøreksperten og de Krav, vore Kunder stiller til Smørret.

Derved vilde der ogsaa være Mulighed for Gennemførelsen af det Forslag til en Eksportkontrol, som jeg fremkom med i min sidste Aarsberetning, og som ogsaa har været drøftet ved et Par Møder, men ikke kommen sin Løsning stort nærmere.

Som jeg gjorde opmærksom paa i Fjor, gaar der hver eneste Uge nogle faa Hundrede Tredinger Smør ud af Landet, hvis Kvalitet maa siges at være saa daarlig, at den skader Afsætningsmulighederne for vort ellers meget ensartede og gode Smør.

Ifølge Statens Smørbedømmelser for 1937 var der af de indkaldte 4769 Mærker Smør 84,5 pCt., som fik 10 Points og derover. 10,9 pCt. fik mellem 9 og 10 Points, og 4,6 under 9. Omregnet paa Antal Mejerier bliver det dog kun 2,5 pCt. af de 1606 Mejerier, der har under 9 Points, og omregnet paa Produktionen bliver Tallet endnu mindre. Fra tidligere Opgørelser ved Statens Smørbedømmelser (1933) er den »daarlige Ende« beregnet til at udgøre 0,2 pCt.

Det drejer sig saaledes kun om nogle faa Hundrede Tredinger hver Uge, som burde undrages Eksperten, og det vilde være let gennem vore Lagerbedømmelser at faa disse pillet ud.

Vore Konkurrenter har uden Undtagelse en saadan Eksportkontrol, medens vi nøjes med en Lurmærkelov, der vel har sin Betydning i Retning af at unddrage daarligt Smør at faa Lurmærket, men som ikke — saadan som Reglerne er — kan forhindre, at der eksporteres daarligt Smør. Dertil virker den altfor langsomt. I Malmø havde et Par Kolleger og jeg sidste Efteraar Lejlighed til at overvære den svenske Eksportkontrol, som er en Kombination af vore Bedømmelser paa Forsøgslaboratoriet og Eksportørernes Ugebedømmelser. Smørret fra hvert eneste Mejeri, som har Smør til Eksport, bedømmes, og opnaar det ikke en vis Minimumskarakter, taber det Retten til Runemærket.

Ud fra vore Eksportfirmaers Ugebedømmelse har vi Kendskab til vore Mejeriers Smør og derved et solidt Grundlag for en Eksportkontrol. Denne behøver ikke at gribe ind i Lurmærkelovens Bestemmelser, men maa udføres paa en saadan Maade, at det daarlige Smør undrages Eksperten og stilles til Raadighed for Hjemmemarkedet. Her skal der selvfølgelig en vis Organisation til, og maaske kunde man sælge disse 3-4-500 Tredinger til Statsinstitutioner som f. Eks. Militæret uden nævneværdigt Tab. Men det væsentligste er, at denne Eksportkontrol bliver effektiv, og jeg tror ikke, vi længere kan undlade at gennemføre den. Det er

meningsløst og forbunden med al for stor Risiko vedblivende at lade Smør af sekunda Kvalitet gaa ud af Landet. —

Foruden Ugebedømmelserne har jeg deltaget i 55 Botteudstillinger i 9 Udstillingskredse. Disse Udstillinger har deres største Mission i Retning af at tjene som Samlingssted for Bestyrerne og Medhjælperne, og det er en Glæde at se den Interesse, der altid er tilstede hos de Besøgende. Jeg har været Dommer ved 9 af Statens Smørbedømmelser og ved de provinsielle Udstillinger og Landsmejeriudstillingen i Forum. I otte Tilfælde har jeg inspiceret Smør, som af Markedsreguleringsudvalget ønskedes sat i Kolerum.

I Aarets Løb har jeg aflagt 180 Mejeribesøg. Anledningen til disse har i de fleste Tilfælde været, at Mejeriet stod over for en Ombygning eller Installation af nye Maskiner, og jeg har da ogsaa været medvirkende ved de fleste større Ombygninger i Distriktet. I andre Tilfælde har jeg besøgt Mejerier for at godkende Langtids-pasteuriseringsanlæg, hvis Antal Landet over nu maa nærme sig Halvdelen af Mejeriernes. I enkelte Tilfælde gjaldt Mejeribesøget Vanskeligheder i Produktionen, men kun i faa Tilfælde var der Lurmærkevanskeligheder.

Et ikke ringe Antal Dage har været beslaglagt af Møder. Inden for Sønderjydske Mejeriforening, hvis Sekretær jeg er, har jeg deltaget i 9 Møder. Jeg har overværet Generalforsamlingerne i de fire Mejeriforeninger i Distriktet og i fire Smøreksporthoreningers Generalforsamlinger. Udfra denne Mødevirksomhed i Distriktet har jeg som Regel gennem Foredrag haft Lejlighed til over for Mejeriernes Repræsentanter at stikke de Linier ud, efter hvilke vi efter min Mening maa gaa inden for Mejeribruget i den kommende Tid. Det samme gælder iøvrigt om Botteudstillingerne, der ofte virker paa lignende Maade. Af større Møder har jeg deltaget i De danske Mejeriforeningers Fællesorganisations og Dansk Mejeristforenings Aarsmøder, i Foreningen af jyske Landboforeningers Delegeretmøde, i Konsulentmødet i København, i et Møde i Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, i Forsøgslaboratoriets Efteraarsmøde o. fl. a. Som Medlem af Statens Mejeriudvalg, af det jyske Mejeriudvalg og af et Udvalg under Statsministeriets Produktions- og Raastofudvalg har jeg deltaget i en Række Møder. Som Udsending for sidstnævnte Udvalg besøgte jeg i Efteraaret Forsøgsstationen i Kiel og en Del nyopførte Mejerier i Tyskland. Udstillingsudvalg har givet flere Møder. Fra 1. til 4. September deltog jeg i den 1. skandinaviske Mejerikongres i Gøteborg, og senere paa Aaret havde jeg som nævnt Lejlighed til at overvære en af de »svenske Smørprovninger« i Malmø. Jeg har været Fællescensor i Fysik ved Afgangsprøven for Mejerister paa de to Mejeriskoler. Endvidere har jeg ledet Mejeriteksten i »Nordslesvigsk Landbrugs- og Mejeritidende« og skrevet enkelte Artikler i andre Mejeriblade. Hjemmearbejdet har været af sædvanligt Omfang.